

СИЛАБУС

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗБАР'ЄРНЕ МІСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

За вибором здобувача освіти

Галузь знань: 19 «Архітектура та
будівництво»

Спеціальність: 192 «Будівництво та
цивільна інженерія»

Освітньо-професійна програма:
«Опорядження будівель і споруд
та будівельний дизайн»

<http://www.ltklntu.org.ua>

Термін викладання 7-й семестр-
скорочена форма навчання

Заняття: осінній/весняний семестр
лекції 3/3 години

Вид дисципліни: фахова за
вибором здобувача освіти

Форма підсумкового контролю
залік

Мова викладання українська

**Викладач Оласюк Валентина
Сергіївна, викладач
спецдисциплін першої категорії**

E-mail valjaolasyuk30@gmail.com

Блог budduscuplinu.blogspot.com

Загальні положення

Навчальна дисципліна « Безбар'єрне міське середовище» передбачає вивчення здобувачами освіти теоретичних і практичних знань по проектуванню архітектурного середовища в якому б люди з обмеженими фізичними можливостями могли б жити і працювати на рівні з здоровими людьми, а також вміння застосовувати такі знання в своїй професійній діяльності при розробці нових планувальних рішень міського архітектурного середовища і реконструкції існуючої забудови

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – оволодіння майбутніми фахівцями теоретичних і практичних знань по проектуванню архітектурного середовища в якому б

люди з обмеженими фізичними можливостями могли б жити і працювати на рівні з здоровими людьми, а також вміння застосовувати такі знання в своїй професійній діяльності при розробці нових планувальних рішень міського архітектурного середовища і реконструкції існуючої забудови.

Завдання дисципліни:

- комплексно вирішувати задачі планування навколишнього середовища і будівель з урахуванням потреб осіб з обмеженими можливостями;
- приймати ефективні рішення щодо вибору оптимальних рішень будівель з урахуванням принципів доступності;
- використовувати знання нормативно – технічних вимог на практиці;
- підбирати зручне і безпечне обладнання для доступності будівлі і приміщень.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

вміти:

- дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- розробляти конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проєктів;
- приймати рішення з урахуванням безпекових і санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних і техніко-економічних вимог і розрахунків;

знати:

- особливості застосування сучасних будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, а також технологій при створенні об'єктів містобудування, архітектури та будівництва;
- теоретичні основи архітектури будівель і споруд, основи реконструкції архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

Очікувані результати навчання

У разі успішного завершення курсу майбутній фахівець зможе:

- Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурно-містобудівного проєктування.
- Обирати раціональні архітектурні рішення на основі аналізу ефективності конструктивних, інженерно-технічних систем, будівельних матеріалів і виробів, декоративно-оздоблювальних матеріалів.

- Забезпечувати дотримання санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних, економічних, безпекових нормативних вимог в архітектурно-містобудівному проектуванні.

- Розробляти проекти, здійснювати передпроектний аналіз у процесі архітектурно-містобудівного проектування з урахуванням цілей, ресурсних обмежень, соціальних, етичних та законодавчих аспектів.

- Забезпечувати дотримання санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних, економічних, безпекових нормативних вимог в архітектурно-містобудівному проектуванні.

Обсяг вивчення дисципліни

№ з/п	Вид навчальної роботи	Кількість год.	Примітка
1	Лекції (год.)	20	
2	Практичні заняття(год.)	16	
3	Самостійна робота(год.)	54	
	Всього	90	

Зміст дисципліни

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ. Соціальна значимість вирішення проблеми інвалідності. Поняття інвалідності. Допоміжні засоби пересування для інвалідів, що впливають на габарити середовища. Технологічний простір. Розміри вертикальних та горизонтальних зон досяжності

ПРИСТОСУВАННЯ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ДО ПОТРЕБ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ. Містобудівні засоби забезпечення переміщення. Обладнання пішохідного переходу для людей з різними категоріями інвалідності. Автостоянки та гаражі з місцями для індивідуального автотранспорту інвалідів. Зупинки суспільного транспорту. Маркіровка перешкод, попутне обслуговування та інформування. Комплекс планувальних заходів для полегшення безбар'єрного пересування маломобільних груп населення

ЖИТЛОВІ СПОРУДИ. Загальні принципи об'ємно-планувальних вирішень помешкань для інвалідів. Обладнання входів та тамбурів у спорудах. Розміри коридорів у приміщеннях. Функціонально-просторове вирішення кухні. Вимоги до облаштування житлової кімнати та спальні. Обладнання санітарного вузла. Балкони і лоджії

ГРОМАДСЬКІ СПОРУДИ Торгівельні зали та магазини. Заклади громадського харчування. Кінотеатри і кіноконцертні зали. Бібліотеки. Музеї.

Спортивні комплекси. Обладнання громадського туалету

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ТИПИ ЖИТЛОВИХ СПОРУД (БУДИНКИ ІНТЕРНТИ)

Вимоги до ділянки. Основні принципи об'ємно-планувальних рішень. Житлові приміщення. Загальні інтернатські приміщення. Господарчо-адміністративні приміщення.

Методи навчання та засоби для проведення поточного і підсумкового контролю

Навчання проводиться у словесній та практичних формах на лекціях, практичних роботах.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних занять у вигляді контрольної роботи 10...20 хв., та захисту індивідуальних завдань.

Підсумковий контроль здійснюється у формі письмових відповідей на запитання, які визначені робочою програмою.

Система оцінювання

Для отримання позитивної оцінки здобувач освіти повинен вміти і знати:

- дотримуватися вимог законодавства, будівельних норм, стандартів і правил, технічних регламентів, інших нормативних документів у сферах містобудування та архітектури при здійсненні нового будівництва, реконструкції, реставрації та капітального ремонту будівель і споруд;
- виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- розробляти конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проєктів;
- приймати рішення з урахуванням безпекових і санітарно-гігієнічних, інженерно-технічних і техніко-економічних вимог і розрахунків;
- особливості застосування сучасних будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, а також технологій при створенні об'єктів містобудування, архітектури та будівництва;

теоретичні основи архітектури будівель і споруд, основи реконструкції архітектурних об'єктів та здатність застосовувати їх для розв'язання складних спеціалізованих задач.

Контрольні запитання

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

- 1 Поняття безбар'єрне середовище.
- 2 Головними засобами створення міського безбар'єрного середовища.
- 3 Поняття інвалідності.
- 4 На які групи поділяють людей за якостями мобільності?
- 5 Які існують допоміжні засоби для пересування інвалідів?
- 6 Габарити людей, що використовує при пересуванні різні допоміжні засоби?
- 7 Розміри вертикальних та горизонтальних зон досяжності.

ПРИСТОСУВАННЯ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ДО ПОТРЕБ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

- 1 Основні містобудівні засоби забезпечення переміщення.
- 2 Обладнання наземного пішохідного переходу.
- 3 Які бувають пандуси?
- 4 Обладнання надземного і підземного пішохідного переходу.
- 5 Особливості облаштування сходів з урахуванням потреб інвалідів.
- 6 Механічні та автоматичні підйомники.
- 7 Проектування автостоянок з місцями для індивідуального транспорту інвалідів.
- 8 Проектування гаражів з місцями для індивідуального транспорту інвалідів.
9. Організація майданчиків для зупинки суспільних транспортних засобів.

ЖИТЛОВІ СПОРУДИ

- 1 Основні габарити тамбурів у спорудх.
- 2 Види вхідних дверей.
- 3 Обладнання вхідних дверей для інвалідів з ураженням опорно-рухового апарату.
- 4 Улаштування вхідних дверей з урахуванням потреб інвалідів з дефектами зору.
- 5 Розміри коридорів у приміщеннях.
- 6 Яке додаткове обладнання встановлюється у коридорах?
- 7 Функціонально-просторове рішення кухні.
- 8 Вимоги до облаштування житлової кімнати та спальні.
- 9 Основні розміри та набір устаткування санітарного вузла.
- 10 Проектування балкони і лоджії.

ГРОМАДСЬКІ СПОРУДИ

- 1 Принципи проектування торговельних залів та магазинів.
- 2 Принципи проектування закладів громадського харчування.
- 3 Класифікація кінотеатрів, які обслуговують інвалідів та маломобільних відвідувачів.
- 4 Основні вимоги до ділянки кінотеатрів та кіноконцертних залів.
- 5 Основні функціональні блоки кінотеатрів та кіноконцертних залів.
- 6 Основні вимоги до ділянки бібліотек.
- 7 Основні функціональні блоки бібліотек.
- 8 Які планувальні рішення будинків музеїв?
- 9 Основні функціональні блоки музеїв.
- 10 Заходи для оптимізації вимоги різних груп інвалідів.
- 11 Типи роздягалень для мало мобільних груп населення.
- 12 Вимоги до облаштування басейну, з можливістю його використання інвалідами.
- 13 Обладнання громадського туалету.

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ ТИПИ ЖИТЛОВИХ СПОРУД (БУДИНКИ ІНТЕРНАТИ)

- 1 Види будинків-інтернатів і контингент людей, що в них проживають.
- 2 Вимоги до ділянки будинків-інтернатів.
- 3 Які основні відділення включають будинки-інтернати.
- 4 Структура житлового відділення.
- 5 Структура загального відділення.
- 6 Структура господарчо-адміністративного відділення.
- 7 Розміри вертикальних та горизонтальних зон досяжності.

Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності

Від кожного студента очікується дотримання принципів академічної доброчесності. В роботах студентів не повинно бути плагіату, списування, розрахунків, використання графічного матеріалу, що не належить студентові. До студентів, у роботах яких будуть прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи – робота буде повернена без оцінювання на переробку, робота буде повернена без оцінювання. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилати на електронну пошту.

Політика щодо перескладання

Роботи які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу заступника директора з НР за наявності поважних причин (наприклад лікарняний).

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Відвідування занять

Для здобувачів освіти відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь у заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами, індивідуальне навчання.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувача освіти, має повідомити викладача особисто або через куратора чи старосту. За об'єктивних причин (наприклад, карантинні обмеження, індивідуальне навчання, міжнародна мобільність) навчання може відбуватися в он-лайн формі за погодженням з керівником дисципліни.

Рекомендована література

1. Архіпова К.К., Єгоров Ю.П., Полікарпова Л.В. Проектування

архітектурного середовища з урахуванням осіб з обмеженими фізичними можливостями: навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2018 р. 140с.

2. Інвалідність та суспільство: навч.-метод. посібник. / за заг. редакцією Байди Л.Ю.,Красюкової-Еннс О.В. Київ, 2012. 216 с. URL:

3. Безперешкодний доступ людей з інвалідністю та маломобільних груп населення: принципи та рекомендації.

4. Грибальський Ярослав Методика визначення доступності об'єкту громадського призначення для громадян з особливими потребами.

- Створення безбар'єрного середовища та соціальна інклюзія: світовий досвід для України. Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2000.